

Este aşezată în coasta dealului acoperit de vii, pe un tăpşan de pe care poţi vedea până departe în zare. (Fig. 1).

Are formă de treflă, este bine proporţionată însă a suferit unele modificări la faţadă în 1877, când s'a refăcut pictura.

Biserica aceasta are hramul Bunei Vestiri, este numită Mărăşasca, pare-se, după numele unui Mareş, ctitor; este de zid, cu pridvor sprijinit pe coloane rotunde de cărămidă, legate între ele prin arcuri în acoladă.

Pisania este săpată în piatră, în relief, iar cadrul de piatră al uşii este înflorat.

Ornamentul florat al uşii constă dintr'o margine în relief a cărei parte superioară luând forma de acoladă se termină deasupra mijlocului laturii superioare printr'un ornament care este potirul unei flori. (Fig. 2).

Din pricina văpsirii pisaniei, literele se desluşesc foarte greu.

Cuprinsul pisaniei, pe cât se poate citi, cuprinde hramul şi numele celor cari s'au ostenit cu ridicarea ei, iar la sfârşit data zidirii, 1810.

Exteriorul este împărţit în panouri care merg dela soclu până sub străşină, printr'un sistem de eşituri în formă de coloane dreptunghiulare, având capitele ce amintesc vechiul stil grecesc, răspândit în secolul al XIX-lea, supt influenţa culturii din epocă.

Pridvorul a fost închis la aceeaşi reparaţie pentru motivul că trebuia prelungită biserica şi, în acest fel, mărit spaţiul.

Panta acoperişului a fost modificată când s'a înlocuit vechiul înveliș prin tablă. Turla însăşi, de formă octogonală şi cu patul de aceeaşi formă, s'a acoperit cu tablă din care pricină înfăţişarea ei distonează, deşi este bine proporţionată.

Pe latura de Est a altarului s'a aşezat un contrafort în vederea proptirii zidurilor şi din cauza pantei care începe la câţiva metri.

Planul are formă de treflă. Pronaosul este prevăzut cu o calotă sferică, sprijinită pe arcuri laterale spre Nord şi spre Sud, angajate în ziduri şi sprijinite prin câte un adaos de cărămidă.

Naosul, a cărui boltă este tot o calotă sferică, este ceva mai încăpător. Bolta naosului este spri-

Fig. 1. — Biserica din Vadu-Săpat. Vedere din spre Sud.

jinită pe patru arcuri dintre care unul deschis, cel dinspre pronaos, iar altele trei formând bolţile absidelor laterale şi a altarului, toate de aceeaşi înălţime.

Tâmpla este de lemn, lucrată în panouri care încadrează icoanele şi uşile, simplu sculptată şi puţin ornamentată. Icoanele tâmplei sunt lucrate în stil apusean, la 1855, de un Theodor sau Thoma zugravul, cum ne arată iniţiala şi data pusă pe icoanele împărăteşti:

« 1855 Θ. Zug. ». (Fig. 3).

Pictura a fost refăcută în 1877, dacă luăm de bună data pusă pe o icoană de zugravul « C. Popescu, 1877 Noemvrie 10 » şi dacă judecăm după factura

acestei picturi. Se mai păstrează în altar. În restul bisericii a fost spoită cu var. Se pare că supt această spoială se păstrează vechea zugrăveală dela începutul

din mai multe epoci de către sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui de al XIX-lea. Sunt două icoane împărătești de factură țărănească, de la sfâr-

Fig. 2. — Biserica din Vadu-Săpat. Tâmpla.

secolului al XIX-lea. Un fragment din această veche pictură se mai păstrează în pridvor, unde se poate urmări linia vechilor calote stricate și ele și înlocuite cu un plafon urît, la 1877.

Icoanele sunt de mai multe facturi și datează

șitul secolului al XVIII-lea, înfățișând pe Iisus tronând între Maica Domnului și Sfântul Ioan Botezătorul (fig. 4) și pe Maica Domnului, în aceeași atitudine, între arhanghelii Mihail și Gavriil. (Fig. 5).

De aceeași factură, însă de altă mână și cu o vădită influență rusească în privința alungirii corpurilor, apare icoana Bunei Vestiri (fig. 6), la care

Domnului și pe Sfântul Nicolae. Figurile pline, atitudinea și linia vestmintelor trădează maniera apuseană. (Fig. 8, 9, 10).

Fig. 3. — Biserica din Vadu-Săpat. Cadrul ușii.

se adăugă aceea a stinților arhangheli Mihail și Gavriil. (Fig. 7).

De altă factură, din secolul al XIX-lea, supt influența picturii apusene, sunt o serie de icoane împărătești care înfățișează pe Iisus, pe Maica

La acestea se adăugă scena Bunei Vestiri: un interior cu o măsuță cu baldachin. Pe măsuță este așezată o filacteră pe care stă scris: «*Fie mie după cuvântul tău*».

Deasupra este zugrăvit Duhul Sfânt, în chip de

Fig. 4. — Biserica din Vadu-Săpat. Iisus Hristos tronând.

Fig. 6. — Biserica din Vadu-Săpat. Icoana Bunei Vestiri.

Fig. 5. — Biserica din Vadu-Săpat. Maica Domnului tronând.

Fig. 7. — Biserica din Vadu-Săpat. Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil.

Fig. 8. — Biserica din Vadu-Săpat. Iisus Hristos.

Fig. 10. — Biserica din Vadu-Săpat. Sf. Nicolae.

Fig. 9. — Biserica din Vadu-Săpat. Maica Domnului.

Fig. 11. — Biserica din Vadu-Săpat. Buna Vestire.

Fig. 12. — Biserica din Vadu-Săpat. Sf. Treime.

porumbel, iar sus în nori, înconjurat de heruvimi, Dumnezeu Tatăl. (Fig. 11).

Buna tradiție a acestei epoci este redată de icoana Sfintei Treimi, de factură apuseană. În această icoană Maica Domnului, înconjurată de serafimi, stă ingenunchiată primind cununa din partea Tatălui și a Fiului. (Fig. 12).

Pentru a ilustra școala unde se formase, zugravul C. Popescu, acel care datează o icoană cu 1877, Noemvrie 10, redăm însăși acea icoană, fără un caracter deosebit, comandată sau lucrată anume de meșter cu sfinții ce și-a ales el însuși pentru considerații personale, de sigur. Altfel nu s'ar înțelege rostul sfinților cari nu prea au legături între ei: Sf. Nifon, Sf. mucenic Vah, Sf. mucenic Serghie, Sf. muceniță Filothea și Sf. muceniță Tatiana. (Fig. 13).

Inscripțiile de pe potirul de argint cu paharul aurit pe dinăuntru, arată numele donatorilor: « Manoil, Smaranda, Petre, Mara și tot neamul lor ».

Pe câmpul unei pietre de mormânt din pronaos, împodobită pe margine cu un ornament vegetal, constând dintr'un lujer cu flori în formă de pocal și frunze curbate, se citește inscripția:

« Supt această piatră odihnește-se oasele răposatilor robilor lui Dumnezeu Scarlat ierei, Mihail . . . Maria . . . Manole . . . ».

După cutremurul întâmplat la 10 Noemvrie 1940, biserica din Vadu Săpat stă să se năruiască.

BISERICA DIN DRĂGĂNEȘTI-PRAHOVA

Pisania săpată în piatră cu litere aurite:

† « Intru slava, cinstea și lauda prea sfintei și de viață făcătoare Treime. Această sfântă și cinstită

ortodoxă biserică la care să prăznuiește hramul sfinților împărați Constandin și Elena, al sfântului ierarh Nicolae și al sfântului mucenic Mina s'au rădăcat din temelie cu toată cheltuiala și osteneala a fraților Xenocrat, Teodor, Atanasie și Constandin și de sora dumnealor Anastasia Xenocrat proprietară fiind a moșiei Drăgănești din districtul Prahova spre a să proslăvi numele Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Is. Hs. și spre a numiților ctitori sufletească și veșnică pomenire și a părinților lor. Incepându-se zidirea din temelie la anul 1857, lunie 24, fiind caimacanul țării Măria sa prințul Alexandru Dimitrie Ghica. Cu blogoslovenia Preasfințitului Mitropolit D. Nifon și s'au săvârșit în zilele prea înălțatului nostru prinț Domnitor Prințipatelor Unite Moldavia și Valachia Alexandru Ioan I la anu, 1860, luna Octomvrie ».

Ca arhitectură și pictură biserica nu prezintă vreun interes deosebit, iar ca împodobire exterioară un număr de turnulețe compromis prin încărcarea fără rost, o atare construcție.

Biserica cea veche din Drăgănești a fost total transformată prin lărgirea ferestrelor și înlocuirea vechilor frsece în epoca de inoie a secolului trecut.

Pisania comunicată mie, încă din 1930, de elevul seminarist Marinescu C. Constantin, are cuprinsul acesta :

« Această svântă și dumnezeiască beserică rădicatu-o-a den temelie și o au zidit până în săvâr-

Fig. 13. — Biserica din Vadu-Săpat. Icoană din 1877 a lui Constantin zugravul.

Fig. 14. — Biserica veche din Drăgănești-Prahova. Pisania.

șitu și o au înfrumusețatu cu a sa osteneală și chel-
tială cinstitul și de bună rudă dumnealui Șerban
Cantacuzino vel Postelnicu. Acum
în zilele luminatului Domnă Io Radul
Leon Voevodă. Intru pomenirea vea-
čnică dumnealui și părinților. Fiind
ispravnicu Neagoe Vătavu leat 7175
Av(gust) 1 ».

Literile sunt săpate în relief iar
partea de jos cuprinde un ornament
din frunze împletite. (Fig. 14).

BISERICA DIN GHERGHIȚA

A fost înoință la sfârșitul secolului
trecut, păstrându-i-se decorațiunea
exterioară care constă din panouri
așezate în două registre ce se despart
printr'o bandă alcătuită dintr'un brâu
în relief, mărginit de două rânduri
de zimți iar banda de sub streșină
din trei rânduri de zimți, despărțite
prin două dungi drepte (Fig. 15).

Cadrul ușii este de piatră sculptată
în caneluri și în drugi în relief, partea
de sus prezintă un lujer cu flori,
sculptat în spațiul dintre cadrul
exterior în relief și dintre acolada
în relief care închide partea aceasta
și leagă drugii laterali ce formează
marginea dinlăuntrul cadrului.

Inscripția, mărginită de o sculptură
cu motive vegetale, are cuprinsul
următor :

« Această sfântă și dumnezeiască be-
serică den temelia ei ziditu-o-am eu
robul lui Dumnezeu Io Mateiu Bă-
sărab Voevod întru numele Marelui
al lui Hs. Mucenic Procopie de care
lucru tâmplându-i-se Domniei Mele,
avându războiul la Nănișiori pre Ialo-
miță cu vrăjumași (sic) Domniei mele
și a țării cu Vasilie Voevod Moldo-
vlahiei mi-a trimis într'ajutor de bi-
ruință pre Marele Mucenic Procopie și cu vrea-
re milostivului Dumnezeu și cu ajutorul Sfântului
Mucenic supus-am vrăjmașii supt picioarele Dom-

nului Iisus Hristos. Și i-am rușinat și i-am gonit
den pământul Țării. Și am rădicat aici această

Fig. 15. — Biserica veche din Gherghița-Prahova. Vedere.

beserică pentru biruința cea de vitejie a puternicului
marelui Dumnezeu și pentru ajutorul svântului
mucenic Procopie să fie Dumnie mele pomeană

Fig. 16. — Biserica veche din Gherghița-Prahova. Pisania.

Fig. 17. — Biserica Sf. Dimitrie din Gherghița-Prahova. Pisania.

nesăvârșită în veci amin. Mai 26 dni (zile). Văleat 7149. (1641). (Fig. 16). Inscricția a fost tipărită și de N. Iorga¹. În mijlocul inscripției, într'un medalion cu ramă sculptată în linii împletite, flancat de două ornamente florale, este sculptată stema țării: vulturul cu cruce în cioc având deasupra cununa domnească, de o parte și alta a căreia apar două stele.

La cealaltă biserică pisană este închisă într'un cadru în relief, în jurul căruia evoluează un lujer încărcat de frunze și flori.

« † Această sfântă și dumnezeiască biserică ziditu-o-ou den temelie ei robul lui Dumnezeu Preda Căpitanul, feciorul Paraschivie vornicul întru numele sfântului și marelui mucenică Dimitrie, în zilele prea luminatului Domnului nostru Constandin Băsărabu Voivod și părintelui nostru chir Theodosie Mitropolit ci și pe urma noastră care den creștini cu îndemnuri să de, au mult, au puțin s(ă) fie ctitor cași noi measeța Mai în 10 leat 7213 »². (Fig. 18).

¹ N. Iorga, Inscricții din bisericile României, București, 1908, vol. II, p. I.

² 1705. Cf. și N. Iorga, o. c., p. I.

BISERICA DIN CEPTURA DE JOS-PRAHOVA CUTREMURUL DIN 1838

Pe coperta unei evanghelii din 1837, la păr. C. Iliescu.

« Leat 1838 Ghenarie opt zile, Marți noaptea spre Miercuri la ceasul 8 din noapte s'au cutremurat pământu și s'au dărâmat mănăstirea pă jumătate amvon și tinda toată. Și pentru știință am însemnat aicea în sfânta evanghelie ca să să știe ș'am iscălit

Ioan sin popa Iordan Duhovnicu ot Ceptura

Pe foaia interioară:

« Această sfân(tă) și dumnezeiască evanghelie s'au cumpărat de robul lui Dumnezeu Teodor postelnic în drepti lei 46 și au hărăzit-o sfintei biserici Ceptura de Jos, unde să cinstește și prăznuește hramul Intrării în biserică a Maicii Domnului și spre știință a celor ce vor ceti am însemnat. 1838 Aprilie 29.

Popa Gheorghe David ».